

Hodnocení výchovně-vzdělávací činnosti má rozdílnou kvalitu a ne vždy koresponduje s programem rozvoje osobnosti dětí. Počet zařízení, která v této oblasti vyžadují zlepšení, se snížil na 8 % v porovnání s předcházejícím obdobím. Žádné zařízení také nebylo hodnoceno jako nevyhovující – ve srovnání s předcházejícím obdobím 1,6 %. Z uvedeného je vidět znatelný rozpor mezi plánováním, realizací a hodnocením pokroku dětí.

Zařízení realizují vlastní systém hodnocení dětí. Pozitivní je snaha o motivaci dětí směřující k jejich osobnostnímu rozvoji. Rizikem je však účelové chování dětí, kdy se děti v zařízení snaží dodržovat stanovená pravidla, která následně při pobytu mimo zařízení porušují. Dětské domovy mají odlišná pravidla hodnocení. Průběh a frekvence se odvíjí od života jednotlivých rodinných skupin. Některá jsou písemně vypracována, některá mají obrázkovou formu, ta jsou srozumitelná zejména pro malé děti.

9.3 Výsledky výchovy a vzdělávání v zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy

Výchovně-vzdělávací činnosti v zařízeních byly realizovány s respektem k potřebám dítěte a jeho zájmům, se snahou poskytovat dětem individuální podporu pro jejich komplexní rozvoj, uskutečňování vzdělávacích a výchovných cílů a udržení kontaktů s jejich blízkými osobami. Postupy výkonu péče pro všechny umístěné děti (ochranná výchova, děti vyžadující výchovně-léčebný režim, nezletilé těhotné dívky a nezletilé matky a jejich děti, děti se závažnými poruchami chování) však nemělo kvalitně zpracováno 22 % hodnocených zařízení. Z celkového počtu zařízení jich 18 % mělo mezery v dostatečné motivaci dětí k dosahování dobrých výsledků a budování jejich kvalitních sociálních a osobnostních kompetencí. Toto zjištění je kromě jiného také důsledek skutečnosti, že významná část zařízení neziskává soustavně informace o posunech výsledků každého dítěte ve všech vzdělávacích oblastech, a tedy na ně nemůže reagovat vhodnými pedagogickými opatřeními.

Úspěšnost dětí v průběhu, při ukončování vzdělávání a v dalším vzdělávání či profesní dráze nesledovalo dostatečně 16 % zařízení, která následně nemohla z tohoto důvodu aktivně pracovat s výsledky vzdělávání směrem k jejich zkvalitnění. Školní vzdělávací program nemá s ročními a týdenními plány vzhledem k cílové skupině a k nastavení jednotlivých programů rozvoje osobnosti dětí provázáno 28 % zařízení, přičemž programy rozvoje osobnosti dítěte byly po formální stránce zpracovány kvalitně v 94 % zařízení, kdy definovaly potřeby dítěte, cíle umístění, způsoby naplňování potřeb a cílů, umístění v každodenním fungování zařízení, roli zaměstnanců v naplňování programu rozvoje osobnosti i způsoby vyhodnocování naplňování jeho cílů. Do každodenního chodu zařízení však nezajišťuje implementaci jednotlivých programů rozvoje osobnosti 18 % sledovaných zařízení, kdy program je vytvořen pouze formálně a není živým nástrojem péče o dítě, přičemž 12,8 % dětí v rozhovorech uvedlo, že s nimi jejich program rozvoje osobnosti nikdo neprobíral. Některá zařízení se snaží o zlepšení tohoto stavu zapojením odborných pracovníků do této oblasti, ale jejich počty a rozložení v rámci dostupnosti nejsou zdaleka ideální.

TABULKA 117 | Zařízení zajišťuje, že PROD je implementován do každodenního chodu zařízení a je živým nástrojem péče o dítě – podíl zařízení (v %)

Zařízení zajišťuje, že PROD je implementován do každodenního chodu zařízení a je živým nástrojem péče o dítě.	Podíl
Rozhodně ano	14,0
Spíše ano	68,0
Spíše ne	16,0
Rozhodně ne	2,0

Pozn.: PROD – program rozvoje osobnosti dítěte.

Zařízení si uvědomují důležitost vzdělání pro budoucnost svěřených dětí, proto dbají na pravidelnou přípravu na školní povinnosti, nejčastěji za pomoci vychovatele, který je také nejčastějším garantem vzdělávání (přes 90 %). Zodpovídá za přípravu dítěte do školy, komunikuje s vyučujícími, navštěvuje třídní schůzky. To platí i o školách mimo zařízení, kam některé děti docházejí. Nejčastějším důvodem školní neúspěšnosti nebo nesplnění klasifikačních podmínek v daném pololetí je vysoká míra neomluvené absence z důvodu útěků a nenávratů z dovolenek.

Různé typy zařízení využívají rozdílné specifické systémy hodnocení dětí. Většina hodnotících systémů obsahuje část průběhovou s posouzením chování, jednání, postupu či změny a část souhrnnou s posouzením výsledku, většinou za nějaké časové období. Obsahově se pohybují od výčtového hodnocení (souhrn pozitivních a negativních jevů a událostí a jejich hodnocení) ke slovnímu hodnocení pomocí výroků. Na přípravě některých hodnotících systémů, hlavně v dětských domovech, se podílely i samy děti. Z rozhovorů s dětmi však vyplynuly i některé problémy s jednotností a subjektivitou hodnocení při příliš obecných pravidlech slovního hodnocení. Kladným zjištěním je průběžné zvyšování poměru pozitivních prvků hodnocení, tedy snaha o motivaci dětí prostřednictvím pozitivního hodnocení.